

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ДОСЛІДНА
ПРАКТИКА**

Обов'язковий ОК

Спеціальність	Н4 Лісове господарство Н3 Садово-паркове господарство
Освітня програма	Лісове господарство Садово-паркове господарство
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1	Назва ОК	Навчально-науково-дослідна практика		
2	Факультет/кафедра	Агротехнологій та природокористування / садово-паркового та лісового господарства		
3	Статус ОК	Обов'язковий		
4	Програма / спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Лісове господарство, Садово-паркове господарство (другий (магістерський) рівень ВО)		
5	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма навчання – 1 курс, другий семестр		
7	Кількість кредитів ЄКТС	2,0 кредитів ЄКТС, 60 годин		
9	Загальний обсяг годин та їх розподіл / денна форма навчання	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота
		ЛК	ПЗ	
	Загальний обсяг годин та їх розподіл / заочна форма навчання	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота
		ЛК	ПЗ	
10	Мова навчання	українська		
	Загальний опис освітнього компонента	Науково-дослідна практика студентів за ОП магістерської підготовки, освітній ступінь – магістр, є обов'язковим компонентом освітньої програми для здобуття кваліфікаційного рівня «Магістр, і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь здійснення самостійної науково-дослідної роботи та підготовки матеріалів для написання магістерської дисертації. Метою практики є узагальнення та закріплення отриманих в університеті навичок практичної діяльності, оволодіння професійним досвідом і умінням самостійної трудової діяльності в умовах підприємства, установи, організації, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, знаряддями праці в галузі їх майбутньої спеціальності.		
14	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Пререквізити: фахові та загальні освітні компоненти навчання Постреквізити: фахові практично орієнтовані освітні компоненти, підготовка кваліфікаційної		

		роботи
15	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилаючись на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушення академічної доброчесності при вивченні ОК вважаються: академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання кимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0, повторне виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамотійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16	Ключові слова	

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)									Як оцінюється РНД
	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	
ДРН 1. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання про наукові парадигми, етапи та принципи наукового пізнання для обґрунтування постановки проблем та формування гіпотез у сфері садово-паркового та лісового господарства.	+	+	+					+		Поточне експрес-опитування; тестовий контроль (поточний і підсумковий)

ДРН 2. Класифікувати та обґрунтовувати застосування основних методів наукових досліджень (загальнонаукових та спеціальних), планувати експерименти та обирати необхідні інструменти для розв'язання проблем у лісовому та садово-парковому господарстві, враховуючи їхній вплив на достовірність результатів.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	).
ДРН 3. Проводити інформаційний пошук, критичний аналіз та систематизацію наукових даних з різних джерел, формувати бази експериментальних даних та інтерпретувати отримані результати для розробки науково обґрунтованих висновків та пропозицій.	+	+	+	+		+	+	+	+	Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Письмовий іспит
ДРН 4. Розробляти та оформлювати наукові праці (статті, тези, звіти) та магістерську роботу відповідно до академічних стандартів, презентувати результати досліджень та обґрунтовувати форми їх впровадження, забезпечуючи дотримання принципів академічної доброчесності та враховуючи екологічні аспекти.	+	+	+	+		+	+	+		

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Предметом ННД практики є науково-дослідна діяльність майбутнього магістра.

Під час проходження практики студенти-практиканти повинні виконувати і дотримуватися прийнятих на базі практики правил охорони праці та безпеки життєдіяльності з обов'язковим проходженням ними інструктажів (вступного і на кожному конкретному місці праці).

На початку практики кафедра спільно з керівниками проводять настановчу конференцію для ознайомлення з програмою практики. Студенти одержують інструктаж керівників, визначаються з індивідуальним завданням відповідно теми кваліфікаційної роботи.

ННД практика для студентів СВО магістра проводиться згідно з навчальним планом для денної та заочної форм навчання. Програма практики конкретизується і доповнюється для кожного магістранта залежно від специфіки і характеристики виконуваної магістерської роботи.

Програма практики студентів СВО магістра складається з таких частин:

формування індивідуального графіку проходження науково-дослідної практики;

- складання бібліографії джерел з теми магістерської роботи;
- написання оглядового реферату з теоретичної частини магістерської роботи;
- участь у науково-дослідній роботі кафедри;
- участь у науково-практичних конференціях;
- написання тез по темі магістерської роботи;
- виконання індивідуального завдання;
- оформлення звіту про проходження науково-дослідної практики і його захист.

Зміст науково-дослідної роботи студента під час навчально-науково-дослідної практики складається з таких компонентів:

- Участь у роботі наукового та методичного семінарів.
- Робота над затвердженою науковою проблемою, апробація результатів дослідження.
- Підготовка тез з теми наукового дослідження на засіданні проблемної групи.

Магістри вивчають головні наукові завдання за напрямом роботи кафедри садово-паркового та лісового господарства; інноваційні підходи, які реалізуються у практичній діяльності; відпрацьовують практичні навички з творчої реалізації поставлених завдань дослідження; практично оволодівають методами досліджень; реалізують на практиці творчий підхід до методів дослідження; опрацьовують результати дослідження НДР, проводять їх аналіз та інтерпретацію; здійснюють практичну перевірку своєї готовності до інноваційної діяльності у галузі освіти і науки; здійснюють систематизацію теоретичних знань для якісного виконання поставленої у темі випускної роботи освітнього ступеня «магістр» науково-практичної задачі; вивчають і узагальнюють літературні джерела за темою випускної роботи освітнього ступеня «магістр»; виконують індивідуальні науково-практичні завдання, критично осмислюють теоретичну базу з метою якісного виконання випускної кваліфікаційної роботи та її захисту; здійснюють підготовку тез до друку; готують доповіді і виступи на методичних семінарах, симпозіумах, наукових конференціях тощо.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Підведення підсумків практики

Після закінчення практики у тижневий термін кожен студент повинен подати керівникові від кафедри для захисту пакет звітної документації.

Звітна документація:

1. Текст доповіді з теми наукового дослідження на засіданні проблемної групи.
2. Аналіз результатів експерименту
3. Звіт про експериментальні дослідження за тематикою дипломної роботи.
4. Текст тез на Щорічну студентську науково-практичну конференцію Сумського НАУ за результатами досліджень по темі кваліфікаційної роботи.

По закінченню практики проводиться підсумкова конференція, до якої студенти готують звіт та презентують результати виконаних завдань.

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№ Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Навчальна практика		
Складання програми практики. Оформлення документів для проходження практики та інструктаж з техніки безпеки й охорони праці	10 балів/10%	1-й день практики
Виконання програми практики. Виконання індивідуальних завдань	40 балів/40%	Щоденно за період практики
Доповіді-презентації, відповіді і спільні обговорення	20 балів / 20%	Відповідно наказу про захист звітів
ВСЬОГО	100 балів/100 %	х

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i>кількість балів за:</i>			
Складання програми практики. Оформлення документів для	Відсутні звітні документи, або оформлені з критичними	Звітні документи оформлені з порушенням	Звітні документи у цілому містять належну	Звітні документи оформлено належним чином, містять

проходження практики та інструктаж з техніки безпеки й охорони праці	порушеннями. Відсутня відмітка в журналі інструктажу з техніки безпеки. Виставляється загальна негативна оцінка за проходження практики.	установлених вимог, не містять передбаченої ним інформації	інформацію, однак оформленій з порушенням установлених вимог.	повну інформацію про діяльність практиканта
Виконання програми практики. Виконання індивідуальних завдань відповідно теми кваліфікаційної роботи	Здобувач вищої освіти систематично порушував установлені терміни виконання завдань. Вимоги щодо програми практики не виконано.	Здобувач вищої освіти не додержувався календарного плану проходження практики. При цьому більшість вимог виконано, але окремі пункти змісту практики відсутні або недостатньо розкриті.	Здобувач вищої освіти у цілому додержувався календарного плану проходження практики, однак допускав відступи від рекомендацій, при цьому виконані усі вимоги програми практики.	Здобувач вищої освіти чітко додержувався календарного плану проходження практики. Сумлінно та вчасно виконував усі вимоги програми практики.
Доповідь-презентація звіту з практики	У випадку, якщо Добувач вищої освіти не виконав програму практики хоча б за одним з етапів практики й одержав 0 балів за відповідний звіт, то бали, одержані за інші звіти, не враховуються і виставляється загальна негативна оцінка за результатами проходження практики.	Здобувач ВО не дає задовільних відповідей по суті поставлених запитань, не орієнтується у програмі практики або в окремих її частинах, або припускається грубих помилок, що дають змогу зробити висновок про невиконання або неналежне виконання програми практики, свідчать про відсутність реальних результатів практики і	Здобувач ВО демонструє належні знання, переважно орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики, однак у відповідях на запитання припускається окремих неточностей.	Здобувач ВО демонструє належні знання, вільно орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики в цілому, чим підтверджує її виконання; надає правильні й аргументовані відповіді на всі запитання з програми практики.

		набутих практичних навичок та вмінь.		
Разом за семестр	0-59	60-74	75-89	90-100

5.2. Формативне оцінювання:

Формативне оцінювання є джерелом інформації про успішність засвоєння результатів навчання як для викладачів, так і для самого здобувача. Формативне оцінювання, як правило, проводиться в ході вивчення ОК. Результати виконання здобувачами оціночних завдань допомагають викладачу при прийнятті рішень щодо характеру подальшого навчання.

Елементи формативного оцінювання	Дата
Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над ситуаційними задачами протягом занять	Під час проходження практики
Підсумковий тестовий контроль зі зворотнім зв'язком від викладача	Під час проходження практики
Обговорення обраних шляхів розв'язання обраної проблеми.	Під час проходження практики
Спостереження за здобувачем у процесі виконання завдання.	щотижнево, впродовж практики
Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань	щотижнево, впродовж практики

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

- Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підручник. К. : АБУ, 2002. 480 с.
- Єщенко, В. О., Копитко, П. Г., Опришко, В. П., Костогриз, П. В. Основи наукових досліджень в агрономії: Підручник. За ред. В. О. Єщенко. Київ : Дія, 2005. 288 с.
- Клименко, М. О., Петрук, В. Г., Мокін, В. Б., Вознюк, Н. М. Методологія та організація наукових досліджень (в екології): підручник. Херсон : ПП «Олді-Плюс», 2019. 474 с.
- Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. Посібник. К. : Видавничий Дім "Слово", 2009. 240 с.
- Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: навч. Посібник. К. : ВД «Професіонал», 2004. 208с.
- Крушельницька, О. В. Методологія і організація наукових досліджень. Київ : Кондор, 2003. 190 с.
- Кучеренко, М. Є., Бабенюк, Ю. Д., Войціцький, В. М. Сучасні методи біохімічних досліджень. Київ : Фітосоціоцентр, 2001. 423 с.
- Марков, І. Л., Пасічник, Л. П., Гентош, Д. Т. Практикум із основ наукових досліджень у захисті рослин: Посібник. Київ, 2012. 264 с.
- Медвідь, В. Ю., Данько, Ю. І., Коблянська, І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях: навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2020. 219 с.
- Основи наукових досліджень: навч. посібник для студентів економічних спеціальностей / за ред. В.С. Марцина. Л. : Ромус-Поліграф, 2002. 128 с.
- Пашенко В. М. Методологія та методи наукових досліджень : навч. Посібник. Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2010. 232 с.
- Пилипчук М. І., Григор'єв А. С., Шостак В. В. Основи наукових досліджень: підручник. К. : Знання, 2007. 270 с.
- Пілюшенко В. Л., Шкрабак І. В., Словенко Е. І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посібник. Київ : Лібра, 2004. 344 с.
- Рожков, А. О., Пузік, В. К., Каленська, С. М., та ін. Дослідна справа в агрономії: навч. посібник: у 2 кн. Кн. 2. Статистична обробка результатів агрономічних досліджень. Харків : Майдан, 2016. 342 с.

15. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень : підручник. К. : Знання, 2005. 309 с.
16. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. Посібник. Київ : Видавничий Дім "Слово", 2004. 240 с.
17. Шейко, В. М., Кушнарченко, Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. 3-тє вид., стер. Київ : Знання-Прес, 2003. 295 с.

Методичне забезпечення

1. Осьмачко, О. М., Мельник, А. В., Мельник, Т. І. Методологія наукових досліджень: методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни для студентів ОС "Magistr", спеціальностей 205 "Лісове господарство та 206 "Садово-паркове господарство. Суми, 2023. 82 с.
2. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, ІДТ) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с. (Національний стандарт України).
3. Введення в дію нового стандарту з бібліографічного опису ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Основні відмінності від ГОСТ 7.1.–84 : Нові правила бібліографічного опису / Державна наукова установа „Книжкова палата України”. URL: <http://www.ukrbook.net>.
4. Антоненко, І., Баркова, О. Бібліографічний опис електронних ресурсів: методичні матеріали для пристатейної бібліографії. Бібліотечний вісник, 2006, (1), 25–27.
5. Лисенко, В. П., Верхогляд, І. М., Тракай, В. Г., та ін. Положення про підготовку і захист магістерських робіт. Київ : Видавничий центр НАУ, 2006. 30 с.

Додаткові джерела

1. Єріна, А. М., та ін. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. Київ : ЦНЛ, 2004. 212 с.
2. Клименюк, О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: авторський підручник. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. 398 с.
3. Клименюк, О. В. Технологія наукового дослідження: авторський підручник. Київ–Ніжин : АспектПоліграф, 2006. 308 с.
4. Ковальчук, В. В., & Моїсєєв, Л. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ. Київ : Професіонал, 2005. 240 с.
5. Мельник Т. І., Валусєва Т. І, Мельник А. В., Дудка А. А. Особливості первинної обробки зрізаних рослинних матеріалів з метою збереження товарної свіжості за використання флористичної піни. Вісник СумНАУ. Серія Агрономія і біологія. 2025. 1(59). С. 83–91.
6. Мельник, А. В., Бельмас, І. Г., Головін, М. Ю., & Комарицький, І. А. Вплив війни на динаміку популяцій копитних тварин в північно-східному Лісостепу України. IV Міжнародна науково-практична конференція «SCIENCE AND TECHNOLOGY: CHALLENGES, PROSPECTS AND INNOVATIONS» 28-30.11.2024 року. Осака, Японія, 2024. DOI: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/11/SCIENCE-AND-TECHNOLOGY-CHALLENGES-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS-28-30.11.24.pdf>.
7. Мельник, А. В., Товстуха, О. В., Мельник, Т. І., та ін. Динаміка копитних тварин за сучасного антропогенного навантаження в лісомисливських господарствах Сумської області. Вісник Сумського національного аграрного університету : науковий журнал. Сер. «Агрономія і біологія». Суми : СНАУ, 2021, Вип. 4 (46), С. 42–48. DOI: <https://doi.org/10.31435/rsglobal/048-7>.
8. Melnyk Andrii, Dudka Anhelina. Modern methods of obtaining and adaptation of pinus sylvestris l. Planting material under the conditions of the branch "Sumy forest farm" state enterprise "Fores of Ukraine". Forestry horticultural and agriculture management: international and national strategic guidelines of sustainable spatial development. P. 21–41 <https://doi.org/10.31435/rsglobal/059-2>
9. Melnyk Andrii, DudkaAnhelina, Sonora Yevhenii, Oleksandr Chemerys. Condition and methods of reproduction of the quercus roburl. population in the conditions of the left-bank forest-step of Ukraine. Spatial Relationships and Management Systems in Forest, Park, and Agricultural Complexes in The Context of Modern Challenges and Sustainable Development. P. 16–48. <https://doi.org/10.31435/rsglobal/061-2>
10. Melnyk, A., Belmas, K., Kononenko, Ye., Buziument, O., & Belmas, I. The 8th International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world” (April 20-22, 2023).

Cognum Publishing House, London, United Kingdom, 2023. P. 11–14. DOI: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/04/SCIENCE-AND-INNOVATION-OF-MODERN-WORLD-20-22.04.23.pdf>.

11. Melnyk, A., Tovstukha, O., Melnyk, T., Kremenetska, Y., & Trotskaya, S. Dynamics of ungulates animals under modern antropogenic load in forestry facilities of Sumy region. Monograph. Poland, 2022. P. 86–93. DOI: <https://repo.snau.edu.ua:8080/xmlui/handle/123456789/10411>.

12. Наумовець, А. Г. Ви віч-на-віч з аудиторією : Дещо про "технологію" наукових доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних проєктів / НАН України; Інститут фізики. Київ : Наукова думка, 2003. 56 с.

13. Петрук, В. Г., та ін. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., які навч. за спец. "Екологія та охорона навколишнього середовища" / Вінницький національний технічний ун-т. Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. 144 с.

14. Пилипчук, М. І., Григор'єв, А. С., & Шостак, В. В. Основи наукових досліджень: підручник [для студентів вищих навчальних закладів спеціальності "Обладнання лісового комплексу"], задвердж. МОНУ. Київ : Знання, 2007. 270 с.

15. Пілюшенко, В. Л., Шкрабак, І. В., & Славенко, Е. І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ. Київ : Лібра, 2004. 344 с.

16. Свердан, М. М., & Свердан, М. Р. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Буковинська держ. фінанс. академія. Чернівці : Рута, 2006. 352 с.

17. Сидоренко, В. К., & Дмитренко, П. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для вищ. пед. закл. освіти. Київ : РННЦ "ДІНІТ", 2000. 260 с.

18. Соловійов, С. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 176 с.

19. Фещенко, В. П., Борисюк, Б. В., Волинчук, М. К., та ін. Метрологія та методологія досліджень в радіоекології: Посібник. Житомир : Друк, 2004. 160 с.

Програмне забезпечення

1. Платформи для організації дистанційного навчання та комунікації: Moodle
2. Пакет програм для роботи з офісними документами: Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint) або Google Workspace (Google Docs, Google Sheets, Google Slides).
3. Програми для перегляду та роботи з файлами формату PDF: Adobe Acrobat Reader, Foxit Reader.
4. Програмне забезпечення для відеоконференцій та онлайн-зустрічей: Zoom.